

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระสงฆ์ในอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน ๑๖๕ รูป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .๙๗๙ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยจะทำการจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามตามสาระสำคัญของแบบสอบถามปลายเปิด จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่โดยผู้วิจัยได้ข้อมูลตามสาระสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ (Data Grouping) จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ผลการวิจัยสามารถนำมาสรุป อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

๕.๑.๑ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตามอายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม และวุฒิการศึกษาเปรียญธรรม ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุตั้งแต่ ๕๐ ปีขึ้นไปมีจำนวน ๖๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๘ โดยมีพรรษาระหว่าง ๑ - ๕ พรรษา มีจำนวน ๘๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๘ มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีจำนวน ๑๕๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๙ อีกทั้งมีวุฒิการศึกษาระดับนักธรรมชั้นโท มีจำนวน ๕๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๙ และไม่มีวุฒิการศึกษาเปรียญธรรมมีจำนวน ๑๕๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๕

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ๓.๕๖๔ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. ด้านการร่วมคิด การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๖๔๐$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ทุกประเด็นมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมประชุมวางแผนในการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๑๒

๒. ด้านการร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๓.๔๙๘$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมาก ๒ ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง ๓ ข้อ โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจกำหนดเป้าหมายในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีค่าเฉลี่ย ๓.๖๑๔

๓. ด้านการร่วมปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = ๔.๑๙๒$) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือ ท่านเข้าร่วมปฏิบัติด้วยการเทศน์เรื่องศีล ๕ ในวันพระหรือวันสำคัญทางศาสนา มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๓๗

๔. ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๒.๙๒๖) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ทุกประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมสรุปผลการติดตามผลและประเมินผลในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีค่าเฉลี่ย ๒.๙๖๒

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

ผลการทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม

สมมติฐานที่ ๑ พระสงฆ์ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๒ พระสงฆ์ที่มีพรรษาต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๓ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาสามัญต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๔ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ ๕ พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาเปรียญธรรมต่างกัน การมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี สามารถสรุปได้ดังนี้

ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

๑. ด้านการร่วมคิด พบว่า ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงานทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพอยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๒ รูป รองลงมาคือ เป็นนโยบายที่เน้นปริมาณมากเกินไปทำให้ไม่ค่อยมีคุณภาพอยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๑๙ รูป และพระสังฆาธิการขาดความรู้ในการทำงานแบบมีส่วนร่วมอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๑๖ รูป

๒. ด้านการร่วมตัดสินใจ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับพระสงฆ์ขาดการมีส่วนร่วมตัดสินใจวางแผนดำเนินงานตามโครงการอยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๕ รูป รองลงมาคือ ขาดความร่วมมือกับหน่วยงานราชการในการทำงานอยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๒๔ รูป ขาดกระบวนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการตัดสินใจอยู่ในอันดับที่ ๓ มีจำนวน ๑๘ รูป และพระสงฆ์ไม่ค่อยได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการเท่าที่ควรอยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๑๕ รูป

๓. ด้านการร่วมปฏิบัติ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับพระสงฆ์ขาดความพร้อมในการปฏิบัติงานเนื่องจากเวลาน้อยอยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๓๗ รูป รองลงมาคือ ขาดการร่วมมือกันทำงานอย่างเป็นรูปธรรมอยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๓๕ รูป ขาดการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการอยู่ในอันดับที่ ๓ มีจำนวน ๒๙ รูป และผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมอยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๒๗ รูป

๔. ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล พบว่า ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับขาดการติดตามและประเมินผลของโครงการหมู่บ้านศีล ๕ อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๘ รูป รองลงมาคือ ขาดสถานที่ทำงานในการติดตามและประเมินผลอยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๒๔ รูป พระสงฆ์ไม่มีส่วนทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบและประเมินผลของโครงการหมู่บ้านศีล ๕ อยู่ในอันดับที่ ๓ มีจำนวน ๒๒ รูป และไม่มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีในการติดตามอยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๑๗ รูป

ความคิดเห็นของพระสงฆ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

๑. ด้านการร่วมคิด พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับศีล ๕ ในวันพระอยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๗ รูป รองลงมาคือ ควรมีการประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๒๔ รูป ควรมีการประชุมวางแผนในการดำเนินโครงการหมู่บ้านศีล ๕ อยู่ในอันดับที่ ๓ มีจำนวน ๑๕ รูป และควรจัดให้มีการร่วมกันทำงานระหว่างพระภิกษุและชาวบ้านอยู่ในอันดับสุดท้ายมีจำนวน ๑๓ รูป

๒. ด้านการร่วมตัดสินใจ พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านศีล ๕ อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๗ รูป รองลงมาคือ ควรให้พระภิกษุมีส่วนร่วมตัดสินใจในการทำงานอยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๒๕ รูป ควรให้พระภิกษุร่วมตัดสินใจในการเลือกจัดทำกิจกรรมต่างๆ ของโครงการอยู่ในอันดับที่ ๓ มีจำนวน ๒๔ รูป และควรตัดสินใจกำหนดแผนงานโครงการหมู่บ้านศีล ๕ อย่างชัดเจนอยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๒๒ รูป

๓. ด้านการร่วมปฏิบัติ พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรมีการร่วมมือกันในการทำงานในโครงการหมู่บ้านศีล ๕ อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๒๗ รูป รองลงมาคือ ควรมีการชักชวนชาวบ้านให้ร่วมกิจกรรมในโครงการหมู่บ้านศีล ๕ อยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๒๖ รูป พระสงฆ์ควรร่วมมือกับหน่วยงานราชการในการดำเนินโครงการอยู่ในอันดับที่ ๓ มีจำนวน ๑๙ รูป และพระสงฆ์ควรให้ความสำคัญด้านการปฏิบัติงานตามโครงการอยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๑๑ รูป

๔. ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับควรสนับสนุนให้มีการนำข้อมูลจากการติดตามและประเมินผลมาใช้ปรับปรุงโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อยู่ในอันดับที่ ๑ มีจำนวน ๓๔ รูป รองลงมาคือ ควรสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงฐานข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยีในการจัดทำฐานข้อมูลอยู่ในอันดับที่ ๒ มีจำนวน ๓๑ รูป ควรมีการจัดฝึกอบรมเพื่อผลิตพระที่ทำหน้าที่เผยแพร่ติดตามและประเมินผลมีจำนวน ๒๖ รูป และควรมีการจัดสถานที่เพื่อใช้ในการติดตามและประเมินผลของโครงการอยู่ในอันดับสุดท้าย มีจำนวน ๒๒ รูป

๔.๑.๕ แนวทางในการมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. แนวทางในการมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการร่วมคิดผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงแนวทางในการมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ว่า การดำเนินกิจกรรมโครงการต่างๆ ควรมีการจัด

ประชุมระดับผู้ปฏิบัติเพื่อรับฟังความคิดเห็นเป็นลักษณะการให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้สึกและความคิดเห็นประกอบการตัดสินใจกำหนดทิศทางโครงการ

๒. แนวทางในการมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการร่วมตัดสินใจผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงแนวทางในการมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ว่า ควรเริ่มจากการเรียกผู้นำหมู่บ้านมาประชุมรับทราบถึงการดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อร่วมกันตัดสินใจในการหาวิธีการหรือแนวทางในการดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีการกำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายชัดเจน การกำหนดแนวทางที่ดีที่หลากหลายและสร้างสรรค์จะทำให้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประสบความสำเร็จ

๓. แนวทางในการมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการร่วมปฏิบัติผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงแนวทางในการมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ว่า การดำเนินการให้ประชาชนถือศีล ๕ ต้องคำนึงถึงเทคนิคหรือวิธีการให้ประชาชนเข้ามา ซึ่งเป้าหมายของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ นั้นเน้นที่คุณภาพคือ เสริมสร้างความสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้เกิดความสงบ สันติสุข มีความสามัคคีกลมเกลียวกันโดยการให้พุทธศาสนิกชนได้น้อมนำหลักศีล ๕ มาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน

๔. แนวทางในการมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการร่วมติดตามและประเมินผลผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวถึงแนวทางในการมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ว่า การดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ คณะสงฆ์ควรแต่งตั้งผู้บริหารแต่ละอำเภอให้มีหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านการติดตามและประเมินผล คือ การกำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการดำเนินการ การจัดเตรียมสถานที่ทำงาน เข้าร่วมประชุมเพื่อประเมินสถานการณ์เพื่อนำมาพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ตามขอบข่ายการมีส่วนร่วมใน ๔ ด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. **ด้านการร่วมคิด** ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการร่วมคิดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ๓.๖๔๐ เมื่อพิจารณาในแต่ละรายการ พบว่า ทุกประเด็นมีส่วนร่วมในระดับมาก โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือ

ท่านมีส่วนร่วมประชุมวางแผนในการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีค่าเฉลี่ย ๓.๖๗๓ ผลการเปรียบเทียบ พบว่า พระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาเปรียญธรรมต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดมนู รตนโชโต (ไตรยโชติ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี” ผลการวิจัยพบว่า

๑. การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๒ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

๒. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า สถานภาพส่วนบุคคล คือ ตำแหน่ง มีผลต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ สถานภาพส่วนบุคคล คือ วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม มีผลต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนสถานภาพส่วนบุคคล คือ อายุ พรรษา และวุฒิการศึกษาสามัญ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๒. ด้านการร่วมตัดสินใจ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการร่วมตัดสินใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๙๘ ผลการเปรียบเทียบ พบว่า พระสงฆ์ที่มี อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรมต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมาก ๒ ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง ๓ ข้อ โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจกำหนดเป้าหมายในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีค่าเฉลี่ย ๓.๖๑๔ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาปิยะบุตร ปญฺญาวฑฺฒโน (วงศ์กันทรภักย์)

^๑พระปลัดมนู รตนโชโต (ไตรยโชติ), “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการจัดการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ๑) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ๒) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ด้านการร่วมปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการร่วมปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๑๙๒ เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือ ท่านร่วมปฏิบัติด้วยการจัดเทศน์เรื่องศีล ๕ ในวันพระ หรือวันสำคัญทางศาสนามีค่าเฉลี่ย ๔.๓๓๗ ผลการเปรียบเทียบ พบว่า พระสงฆ์ที่มี อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรมต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ปัญหาและอุปสรรค พบว่า พระสงฆ์ขาดความพร้อมในการปฏิบัติงานเนื่องจากระยะเวลาที่มีน้อย ข้อเสนอแนะ ควรขยายเวลาในการดำเนินกิจกรรมโครงการหมู่บ้านศีล ๕ และร่วมกันชักชวนชาวบ้านให้ร่วมกิจกรรมในโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูปลัดเพลิน วชิโร (เพ็ชรสุข)** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนของหน่วยอบรมประจำตำบลในจังหวัดสมุทรปราการโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนข้อเสนอแนะด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม ควรจัดกิจกรรมให้คนในชุมชนเข้าร่วมเพื่อเผยแพร่เรื่องศีลธรรม วัฒนธรรมให้กับเยาวชน ด้านสุขภาพอนามัย ควรปลูกฝังให้เด็กทานผักเป็นตั้งแต่เด็กและปลูกฝังให้เลือกทานแต่อาหารที่มีประโยชน์ ด้านสัมมาชีพ รัฐควรปรับปรุงหลักเกณฑ์มาตรฐานในการกำหนดค่าแรงขั้นต่ำด้านสันติสุข ควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอยู่

^๒ พระมหาปิยะบุตร ปญฺญาวฑฒโน (วงศ์กันทรารักษ์), “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

ร่วมกันอย่างสันติสุขและแนะนำตัวอย่างที่ดี ด้านศึกษาสงเคราะห์ ควรจัดให้มีห้องสมุดประชาชน เพื่อให้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ ควรปรับปรุงขั้นตอนให้รวดเร็วกว่าเดิม ด้านกัญญาเขตเวที พ่อแม่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูก ด้านสามัคคีธรรมควรจัดให้มีการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสามัคคีเช่น การทอดผ้าป่าสามัคคี^๓

๔. ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ด้านการร่วมติดตามและประเมินผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๒.๙๒๖ เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ทุกประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมสรุปผลการติดตามผลและประเมินผลในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีค่าเฉลี่ย ๒.๙๖๒ ผลการเปรียบเทียบ พบว่า พระสงฆ์ที่มีอายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสามัญ วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรมต่างกัน มีส่วนร่วมในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นางปราณีทิพย์ วงศ์วรชาติ** ได้วิจัยเรื่อง “การใช้หลักเบญจศีลในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า ๑) การใช้หลักเบญจศีลในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ๒) ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักเบญจศีลในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ของนักเรียนที่มี เพศ ระดับชั้นปีต่างกัน รายได้ของบิดาหรือมารดาต่างกัน ที่อยู่อาศัยต่างกัน มีการใช้หลักเบญจศีลในการดำเนินชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนนักเรียนที่มีอาชีพของบิดาหรือมารดาต่างกันมีการใช้หลักเบญจศีลในการดำเนินชีวิต ไม่แตกต่างกัน ๓) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้หลักเบญจศีล ในการดำเนินชีวิตพบว่า ปัญหาการใช้หลักเบญจศีลในการดำเนินชีวิต ข้อที่มีปัญหามากที่สุดคือนักเรียนดื่มสุรา สูบบุหรี่ ใ้บกระเทียม สูบกัญชา และสิ่งเสพติดอื่น ๆ รองลงมาคือ นักเรียนชอบพูดคำหยาบ และด้านที่มีปัญหาต่ำ ที่สุดคือ นักเรียนชอบแกล้งเพื่อน แนวทางส่งเสริมพบว่า ข้อที่มีข้อเสนอแนะมากที่สุดคือ ควรมีการจัดกิจกรรมบำบัดยาเสพติด สำหรับนักเรียนที่ติดยา^๔

^๓พระครูปลัดเพลิน วชิโร (เพชรสุข), “การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^๔ปราณีทิพย์ วงศ์วรชาติ, “การใช้หลักเบญจศีลในการดำเนินชีวิตของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑) พระสังฆาธิการ ควรต้องทำการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบถึงจุดประสงค์โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๒) พระสังฆาธิการ ควรมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อย่างสม่ำเสมอ

๓) พระสังฆาธิการ ควรหาวิธีการร่วมมือกับหน่วยงานราชการในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๔) คณะสงฆ์ ควรมีการจัดฝึกอบรมเพื่อผลิตพระที่ทำหน้าที่เผยแผ่เพื่อทำหน้าที่ร่วมติดตามและประเมินผล

๕) คณะสงฆ์ ควรขยายระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมโครงการหมู่บ้านศีล ๕ เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมในโครงการต่างๆ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ในงานวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาการศึกษาสภาพและปัญหาในการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อที่จะได้ทราบสภาพและปัญหา อันจะนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒) ในงานวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาความคิดเห็นของประชาชน เพื่อที่จะได้ทราบความคิดเห็น และควรนำข้อเสนอแนะไปใช้ปรับปรุงการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในพื้นที่อื่น และควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ